

Openingstruc

Voortbordurend op de rubriek van vorige week, over de grote invloed van combinaties op het damspel, wil ik u verhalen van enkele openingscombinaties. Er zijn er honderden gepubliceerd in boeken, zodat de ijverige damstudent zich er in principe nauwelijks door hoeft te laten verrassen. Toch worden er nog steeds nieuwe vondsten gedaan. Soms ontdekken spelers tijdens de voorbereiding op de opening, dat in een logische positionele spelgang een onverhoedse combinatie verborgen ligt. Voor de ontdekker is het dan verleidelijk te trachten zijn vondst in de praktijk te verzilveren. Vaak lukt dat niet, want je hebt de tegenstander niet aan een touwtje. Soms gaat de vondst rondzingen en doet een ander er zijn voordeel mee.

Beroemd is de volgende partij uit het kandidatentoernooi 1970.

Anatoli Gantwarg-Ton Sijbrands

1.32-28 20-25 2.31-27 19-24 3.38-32 17-21 4.43-38 21-26 5.37-31 26x37 6.42x31 14-19 7.49-43 10-14 8.47-42 5-10 9.41-37 14-20 10.46-41 18-23 11.31-26 13-18

Diagram 1

Twee jaar eerder had Evert Bronstring deze stelling al eens met zwart op het bord gebracht tegen C. van de Scheer in het toernooi om de Rijswijk Trofee. Zwart lijkt met zijn laatste zet alleen 12.37-31? uit te schakelen, door het ordinaire zetje 24-29, 12-17, 17x46. Als wit om die reden 12.36-31? speelt, volgt de

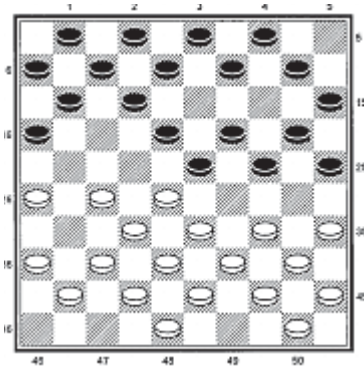


Diagram 1

veel fraaiere Coup Napoleon met 24-29!, 23-29, 16-21, 25-30, 20x47. Van de Scheer speelde 12.34-30 25x34 13.39x30. Sijbrands, die in hetzelfde toernooi meespeelde, beproeft nu zijn geluk, maar ook hij vangt bot. Naar verluid had Sijbrands' concurrent Koepman in de wandelingen toeschouwers op de combinatie geattendeerd, die vervolgens om het bord dromden. Gantwarg werd mogelijk gealarmeerd en speelde **12.34-29 23x34 13.40x29**. De enige die zijn voordeel deed met de truc van Bronstring was Frank Drost tegen Rabatel in het Suikertoernooi 1974.

Later voegde tweevoudig kampioen van de Sovjet Unie Nicolai Misjtsjanski, die ons dit jaar helaas is overleden, nog een hoofdstukje toe aan bovenstaande. Met schijf 50 op 49 in de diagramstand verleidde hij in een sneldampartij witspeler Mogiljanski tot 12.27-22? 18x27 13.32x21 16x27 14.38-32? 27x47 15.26-21 47x29! 16.37-31 (na 16.21-16 neemt zwart de dam met schijfwinst af door 9-13, 13-19, 24-30) 16...23x32 17.34x5 en

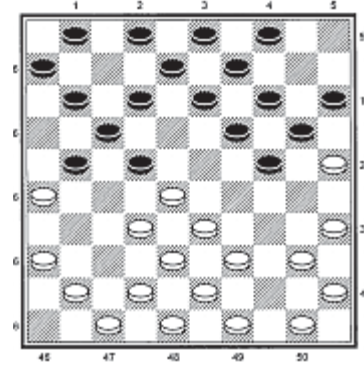


Diagram 2

nu de prachtige tegencombinatie: 17...24-29! 18.5x37 4-10! 19.37x5 13-19! 20.5x34 12-18! 21.34x12 8x46 met winst. Zelf deed ik in 2004 de volgende ontdekking in een doodnormale spelgang.

1.32-28 18-23 2.33-29 23x32 3.37x28 20-24 4.29x20 15x24 5.41-37 12-18 6.39-33 7-12 7.44-39 10-15 8.46-41 5-10 9.34-30 15-20 10.30-25 10-15 11.37-32 16-21! en als wit nu toehapt met **12.31-26?**, ontstaat na **12...18-22!!** de stand

Diagram 2

Wit kan plotseling niet meer aan schijfverlies ontkomen. Er dreigt 24-29 en als wit daar 13.50-44 of 13.39-34 tegenin brengt, volgt de verrassende keuze 13...19-23!!, op 14.28x10 gevolgd door 13-19, 22-28, 17x46 en 46x5, op 14.28x30 door 14-19, 22-28, 17x46, 46x5.

Als wit na 12...18-22 met 13.40-34 reageert, moet zwart het anders doen: 13...24-29! 14.34x23 21-27! 15.32x21 22-27 16.21x32 17-22 17.28x17 19x46.

In het NK van 2004 besloot ik op dit zetje te gaan spelen. Nadat mijn eerst beoogde slachtoffer

Clerc met 2.38-32 roet in het eten gooide en Gérard Jansen na 1.33-29 20-24 2.29x20 15x24 (met de bedoeling 3.32-28 18-23 4.39-33 23x32 5.37x28 enz.) met 3.38-33 de pret bedierf, probeerde ik de beoogde forcing nog via de zettenreeks 1.33-28 18-22 2.38-33 12-18 3.43-38 7-12 4.31-27 22x31 5.36x27 19-23 6.28x19 14x23 7.49-43 10-14 8.41-36 14-19 9.46-41 5-10 10.36-31 17-21 11.41-36 21-26 12.35-30! 20-25? 13.33-29! op het bord te krijgen. Opnieuw zonder succes. Kuijvenhoven deed 5...17-22 en Meijer ging langer mee, maar haakte af met 10...10-14.

Ik ondernam geen nieuwe pogingen meer en liet mijn 'vondst' zien aan enkele clubgenoten bij Culemborg, onder wie Jevgeni Vatoetin. Die kwam in 2006 tot de stand na 11...16-21 in de eerste spelgang. Maar tegenstander Schwarzman rook onraad en speelde 12.41-37 21-26 13.28-22 17x28 14.33x22 18x27 15.31x22. Pas in 2007 deed de tweede diagramstand zich daadwerkelijk voor in de partij D. van de Kerkhoff-Fred Ivens. Na 13.50-44 volgde 19-23 14.28x10 13-19 enz.. In 2010 deed ene P. Schipper in de 2e klasse C nog zaken met dezelfde truc. Nadat in het laatste World Cup toernooi grootmeester Vipulis er in trapte tegen grootmeester Kalmakov kan het 'zetje van Scholma' worden bijgezet in het museum voor antieke wapens.